

plan: Verkennend natuurwaardenonderzoek voor:
Herontwikkeling Rolduckerveld Kerkrade

opdrachtgever: Gemeente Kerkrade

datum: 2 april 2020

projectnummer: NL KE-806.003

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

Ecolybrium
Ecologisch onderzoek en advies

Herontwikkeling Rolduckerveld Kerkrade

Verkendend natuurwaardenonderzoek

projectnummer: NL KE-806.003

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

Lid van Netwerk Groene Bureaus

&

ir. Martijn Blaas
projectleider
adviseur ecologie

Martijn Coenen BSc
ecoloog

maastricht, 2 april 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doelstelling	4
1.2 Opzet van de rapportage	5
1.3 Beschrijving van de voorgenomen ingreep	5
1.4 Beschrijving van het onderzoeksgebied	6
2 Methode	7
3 Resultaten	8
3.1 Vaatplanten	8
3.2 Zoogdieren - Vleermuizen	8
3.3 Broedvogels	9
3.4 Overige soortgroepen	10
4 Conclusies verkennd natuurwaardenonderzoek	11

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Gemeente Kerkrade en HEEMwonen werken gezamenlijk aan de herontwikkeling van het gebied Rolduckerveld. Onderdeel daarvan is een gedeeltelijke sloop en nieuwbouw van de aanwezige hoogbouw en portiekflats. In samenhang hiermee is de gemeente Kerkrade voornemens de openbare ruimte nieuw in te richten. In het kader van de zorgplicht uit de Wet natuurbescherming is het noodzakelijk daarbij te toetsen of ter plekke (streng) beschermde natuurwaarden aanwezig zijn. bureau VERBEEK landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp is door gemeente Kerkrade gevraagd dit onderzoek uit te voeren. De voorliggende rapportage is daarvan het resultaat.

In het projectgebied is in 2019 al een verkennend natuurwaardenonderzoek uitgevoerd op een tweetal deellocaties. De rapportages daarvan zijn verwerkt in voorliggende rapportage. Dit document betreft dus een weliswaar samengevoegd, maar compleet verkennend natuurwaardenonderzoek voor het Rolduckerveld. Net als bij de onderzoeken in 2019 is hierbij samengewerkt met Ecolybrium.

In figuur 1 is de begrenzing van het projectgebied weergegeven.

Figuur 1: Begrenzing van de projectlocatie Rolduckerveld. In transparant paars zijn de twee deelgebieden weergegeven die reeds in 2019 zijn onderzocht in een verkennend onderzoek.

Doelstelling

Voorliggend onderzoeksrapport heeft tot doel invulling te geven aan de vanuit wetgeving gestelde verplichting onderzoek te verrichten naar de mogelijke effecten van de voorgestane ingreep op beschermde natuurwaarden. Op basis van een globale effectbeoordeling wordt ook nagegaan in hoeverre de Wet natuurbescherming de voorgenomen ingreep in de weg staat.

Tevens worden algemene aanbevelingen gedaan voor de uitvoering van de werkzaamheden conform de geldende kaders vanuit natuurbescherming.

1.2 Opzet van de rapportage

In de navolgende paragrafen wordt allereerst ingegaan op de voorgenomen ingreep en op de huidige verschijningsvorm van het onderzoeksgebied. Hoofdstuk 2 “Methode” beschrijft de ten behoeve van dit onderzoek aangewende onderzoeksmethodiek. In hoofdstuk 3 “Resultaten” zijn de samengevatte bevindingen van het verkennd natuurwaardenonderzoek weergegeven en is beoordeeld in hoeverre negatieve effecten optreden als gevolg van de voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 4 “Conclusies verkennd natuurwaardenonderzoek” beschrijft kernachtig de gevolgen van de voorgenomen ingreep ten opzichte van de aangetroffen beschermde natuurwaarden en de te nemen maatregelen dan wel het te doorlopen vervolgtraject op basis van de H3 soortbescherming uit de Wet natuurbescherming.

1.3 Beschrijving van de voorgenomen ingreep

De buurt Rolduckerveld kent een herstructureringsopgave. Onderdeel daarvan is een fasegewijze sloop van een deel van de bebouwing en bouw van een aantal nieuwe woningen. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan het verbeteren van de leefbaarheid van de buurt.

Figuur 2: Deelgebieden voor de herstructurering van de buurt Rolduckerveld.

Een deel van het parkgebied zal weer bebouwd worden. Overigens stonden hier tot voor een paar jaar ook nog flats en portiekwoningen. Dat betreft de omgeving van de kerk en een

woonblok aan de kruising Mgr Schrijnenstraat/Berenbosweg. De oppervlakte openbaar groen zal nagenoeg ongewijzigd blijven ten opzichte van de huidige situatie.

1.4 Beschrijving van het onderzoeksgebied

De in het projectgebied aanwezige bebouwing bestaat uit een vijftal hoogbouwflats, een viertal lage flats met zogenaamde maisonnettewoningen en een zestal blokken met portiekwoningen die omgeven worden door een parkachtige inrichting. Deze wooneenheden kennen geen eigen tuinen. Centraal in het projectgebied bevinden zich dertien blokken rijtjeswoningen met privétuinen en enig openbaar groen in de vorm van gras, hagen en bomen. Aan de noordoosthoek van het projectgebied staat een kerk met een aantal bescheiden woningen. Voor de kerk ligt een groot verhard plein.

Het projectgebied kent een parkachtige inrichting met grote gazons, welke gebruikt wordt voor diverse activiteiten, zoals honden uitlaten, sport en spel (diverse speeltoestellen zijn aanwezig). Verspreid over het gebied staan grotere en kleinere bomen van verschillende soorten (Valse acacia, Gewone es, Gewone esdoorn, knotwilgen, sierfruitbomen). Rondom de woningen zijn ook hagen aanwezig en lage plantsoenen, veelal in boomspiegels. In het projectgebied zijn enkele poelen en buffers aanwezig waar wilgen groeien en een ruigere grasland/oevervegetatie aanwezig is. In een van de waterbuffers aan de oostzijde is kikkerdril aangetroffen van de Bruine kikker.

Figuur 3: Parkachtige inrichting met enkele waterpartijen.

Figuur 4: Speeltoestellen in het centrale parkgedeelte.

Figuur 5: Naast parkbomen zijn ook (sier)fruitbomen toegepast in het parkgebied.

2 Methode

Om zicht te krijgen op de aanwezigheid van beschermde soorten is het gebied onderzocht op het voorkomen of mogelijk voor kunnen komen van beschermde soorten. Dit onderzoek is uitgevoerd op 31 maart 2020. Het veldbezoek voor het noordoostelijk deelgebied heeft plaats gevonden op 4 oktober 2019 en het zuidelijk deelgebied is onderzocht op 11 april 2019. Hierbij is het gehele projectgebied systematisch afgezocht op de aanwezigheid van wettelijk beschermde en/of bijzondere soorten flora en fauna. Ook is hierbij een inschatting gemaakt welke beschermde natuurwaarden redelijkerwijs verwacht mogen worden.

3 Resultaten

3.1 Vaatplanten

In het projectgebied zijn geen beschermde en/of bijzondere vaatplanten aangetroffen. Goed ontwikkelde schrale bloemrijke vegetaties (zoals schraal grasland) ontbreken en muurplanten ontbreken eveneens in het projectgebied. Uit de verspreidingsgegevens van wettelijk beschermde soorten blijkt dat zowel in de directe als de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied wettelijke beschermde plantensoorten ontbreken, zodat deze evenmin in het onderzoeksgebied te verwachten zijn.

In twee *Valse acacia's* groeit Maretak. Deze halfparasiet zal bij het rooien van de bomen haar groeiplaats verliezen. De soort is echter niet beschermd en is in de regio vrij algemeen, zodat de invloed op de gunstige staat van instandhouding van de populatie verwaarloosbaar is.

Negatieve effecten op beschermde vaatplanten zijn geheel uit te sluiten.

Figuur 5: Maretak in een Valse acacia.

Figuur 6: Zwarte kraai op nest. Hier is het broedseizoen al duidelijk begonnen.

3.2 Zoogdieren - Vleermuizen

Het parkachtige gebied vormt een goed jachtbiotoop voor meerdere soorten vleermuizen. Dit komt door de afwisseling van open plekken en boomgroepen. Dit geeft het park een kleinschalige uitstraling die gewaardeerd wordt door vleermuizen. Het is daarom niet ondenkbaar dat meerdere soorten gebruik maken van het park. Te denken valt aan Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Grootoorvleermuizen (gewone en grijze) en mogelijk soorten uit het geslacht *Myotis* (zoals de Franjestaart).

In alle gebouwen zijn geschikte invliegopeningen voor vleermuizen aanwezig. In de portiekwoningen zitten bijvoorbeeld stoot- en dilatatievoegen. Ook is ruimte aanwezig tussen het plaatwerk onder de dakrand. De flats zijn, net als de flats in het IBA Super Local project in

Bleijerheide, geschikt voor vleermuizen door het plaatwerk aan de galerij- en balkonzijde. De kans is dus groot dat hier, net als in Bleijerheide, Gewone dwergvleermuizen zullen worden aangetroffen.

In de komende jaren wordt een aantal flats en woningen gesloopt. Ook worden op bescheiden schaal nieuwe woningen gebouwd, deels in het parkgebied. Een beperkt verlies aan foerageergebied als gevolg van woningbouw en een vergroting van groengebieden als gevolg van sloop binnen het projectgebied leveren daarom per saldo geen negatieve effecten die van invloed zijn op de gunstige instandhouding van de in de omgeving aanwezige populatie vleermuizen.

Wel dient op een goede manier omgegaan te worden met vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in de te slopen gebouwen. Daarom vindt op dit moment ook al vleermuisonderzoek plaats in een deel van het gebied in opdracht van HEEMwonen.

Aangezien de kans groot is dat vaste verblijfplaatsen van vleermuizen (o.a. Gewone dwergvleermuis) worden aangetroffen is het noodzakelijk om in de nieuwbouw binnen het projectgebied te voorzien in nieuwe vleermuisverblijven. Alleen zo kan de aanwezige populatie gebouwbewonende vleermuizen behouden blijven voor het gebied.

Alle vleermuissoorten zijn streng beschermd op basis van de Wet natuurbescherming. Negatieve effecten op het jachtbiotoop van vleermuizen als gevolg van de uitvoering van bescheiden bouwplannen en sloop in het projectgebied zijn uit te sluiten. Met een versterking van de parkachtige groenstructuur kan zelfs een meerwaarde worden bereikt voor vleermuizen door een vergroting van het voedselaanbod. Nader vleermuisonderzoek naar de gevolgen van de ingrepen op het jachtbiotoop is daarom niet nodig.

Negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van sloop zijn op voorhand niet uit te sluiten. Nader onderzoek is daarom noodzakelijk en deels al in uitvoering om de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen uit te kunnen sluiten. Indien vaste rust- en/ of voortplantingsplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan ontstaat in het kader van de voorgenomen sloop de noodzaak om een mitigatie- en compensatieplan op te stellen en dient een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd (voor zover de ontheffing niet eerder is verleend op basis van het soortenmanagementplan van HEEMwonen).

Aangezien de kans groot is dat in de te slopen woningen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten worden aangetroffen is het noodzakelijk om in de nieuwbouw nu reeds te voorzien in nieuwe vleermuisverblijven.

3.3 Broedvogels

In het projectgebied zijn geen vogelsoorten aangetroffen waarvan het nest jaarrond beschermd is. Het ontbreekt aan voldoende rust/ beschutting voor soorten als Sperwer, Ransuil of Bosuil.

In een Gewone esdoorn is een bewoond nest aangetroffen van een koppel Zwarte kraaien. Van deze soort is het nest alleen beschermd in het broedseizoen. Dit nest kan in de toekomst wellicht gebruikt worden door een soort als Ransuil, maar gezien de openheid van de omgeving is de plek niet ideaal.

De bomen in het projectgebied bieden in het broedseizoen plek aan soorten als Houduif en Turkse tortel. Vogels van tuin en park zijn vooral te verwachten rondom de woningen centraal in het projectgebied. Ook in het bosplantsoen rondom de flat aan de Monseigneur Van Gilsstraat kunnen meerdere vogelsoorten tot broeden komen. Te denken valt aan de aanwezigheid van vogelsoorten als Koolmees, Merel, Pimpelmees, Turkse tortel, Winterkoning, Zanglijster, Zwartkop en Roodborst. Het betreft allemaal soorten die algemeen voorkomen en waarvan het nest alleen gedurende het broedseizoen bescherming geniet.

Als gevolg van de architectuur van de bebouwing is het voorkomen van nestlocaties van gebouwbewonende soorten geheel uit te sluiten. De bebouwing is geenszins geschikt voor soorten als Huismus, Gierzwaluw en Huiszwaluw, omdat geschikte invliegopeningen en overstekende dakranden ontbreken, noch pannendaken aanwezig zijn.

Negatieve effecten op broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn geheel uit te sluiten, omdat geschikt broedbiotoop ontbreekt.

Wat betreft de potentiële negatieve effecten op de hier voorkomende vogels (zonder jaarrond beschermd nest); deze beperken zich tot het broedseizoen. Versturende effecten tijdens bouw en sloop kunnen voorkomen worden door de werkzaamheden uit te voeren dan wel op te starten buiten de kwetsbare periode (buiten de broedperiode van half maart tot half augustus).

3.4 Overige soortgroepen

(Streng) beschermde soorten uit de soortgroepen amfibieën, reptielen, vissen, libellen, dagvlinders, grondgebonden zoogdieren en andere ongewervelden, zijn niet aangetroffen, noch te verwachten in het projectgebied.

Alleen ter plekke van de grote buffers aan de oostzijde van het projectgebied is sprake van aanwezigheid van amfibieën. In elk geval van Bruine kikker (vondst kikkerdril), maar mogelijk komen ook soorten als Gewone pad en Kleine watersalamander voor. De groenstructuur van het overgrote deel van het projectgebied is echter ongeschikt als landhabitat voor deze soorten.

Negatieve effecten op overige soortgroepen zijn uit te sluiten vanwege het ontbreken van optimaal ontwikkeld leefgebied. Alleen bij ingrepen aan de buffers en poelen in het oostelijk deel van het projectgebied zijn mogelijk negatieve effecten te verwachten voor de daar voorkomende amfibieën.

4 Conclusies verkennend natuurwaardenonderzoek

- Het gehele terrein is geschikt jachtbiotoop voor vleermuizen. De effecten die optreden in het projectgebied door nieuwbouw en sloop zijn echter minimaal, mede doordat in de omgeving ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is. Daarnaast kunnen de te verwachten vleermuissoorten zich goed aanpassen aan de veranderende omstandigheden binnen het jachtbiotoop. Nader onderzoek naar vleermuizen in de openbare ruimte is daarom niet nodig.
- In relatie tot de in de komende jaren te slopen bebouwing dient rekening gehouden te worden met vaste verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten. Daarvoor is nader vleermuisonderzoek noodzakelijk. In een deel van het projectgebied is dit reeds in opdracht van HEEMwonen opgestart. In verband met de grote kans op het aantreffen van vaste verblijfplaatsen dient in de nieuwbouw al rekening gehouden te worden met nieuwe verblijfplaatsen voor vleermuizen.
- In het projectgebied komen geen broedvogels voor met jaarrond beschermde nesten.
- In het onderzoeksgebied kunnen algemene vogelsoorten tot broeden komen. Door rekening te houden met het broedseizoen (15 maart tot en met 15 augustus) en werkzaamheden daarbuiten op te starten dan wel uit te voeren, kunnen negatieve effecten op de betreffende soorten voorkomen worden
- Ter plekke van het onderzoeksgebied is het voorkomen van andere wettelijk beschermde soorten uit de soortgroepen vaatplanten, mossen, grondgebonden zoogdieren, reptielen, vissen, libellen, dagvlinders en overige ongewervelden geheel uit te sluiten.
- Algemene amfibieënsoorten zoals Bruine kikker zijn aanwezig in de buffers aan de oostkant van het projectgebied. Voor deze soorten geldt vanuit de provincie voor ruimtelijke inrichting en -ontwikkeling een jaarrond vrijstelling van het verbod op het vernielen en beschadigen van het leefgebied.
- Voor de hiervoor benoemde soorten geldt dat in de openbare ruimte slechts de algemene zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming van toepassing is. Dit houdt in de praktijk in, dat het advies is de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen (half maart t/m half augustus).

